

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הקונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך – מסמך עדכון

ו' באב תשע"ח

18 ביולי 2018

כתיבה: אתי וייסבלאי

אישור: הודיה קין, מנהלת הממ"מ

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240 / 1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תמצית

בשנת 2016 נכתב במרכז המחקר והמידע של הכנסת מסמך מקיף על לימודי המוסיקה במערכת החינוך ומקומם של הקונסרבטוריונים בחינוך המוזיקלי בבתי הספר. במסמך הוצגה חשיבות החינוך המוזיקלי, הוראת המוזיקה בבתי הספר והממשק בין בתי הספר לקונסרבטוריונים, ההכרה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים, נתונים על תלמידים בקונסרבטוריונים, תקצובם ופעילותם.¹

מבחני תמיכה חדשים של משרד החינוך שפורסמו בינואר 2017 שינו את הקריטריונים של משרד החינוך להכרה בקונסרבטוריונים ואת תקצובם. בהמשך לכך פנה חה"כ מאיר כהן למרכז המחקר והמידע של הכנסת בבקשה לבחון את פעילות הקונסרבטוריונים ותקצובם בשנת הלימודים תשע"ח (2017/18). בנוסף יוצגו במסמך, לבקשת חה"כ כהן, מידע על עלויות לימודי נגינה, כולל עלויות השכרת כלי נגינה או קנייתו ונתונים על תלמידים שניגשו לבחינת בגרות במוזיקה-רסיטל לפי מקום מגורים..

בין הממצאים המרכזיים העולים מן המסמך :

❖ הקונסרבטוריונים הם מוסדות חינוך מקצועי למוזיקה שנלמדות בהם מיומנויות הביצוע בנגינה ובשירה. בשנת 2018 פועלים בישראל 70 קונסרבטוריונים מוכרים על יד משרד החינוך ולומדים בהם 22,583 תלמידים - 12,612 תלמידים בחינוך היסודי ו-9,971 תלמידים בחינוך העל-יסודי. בשנת 2016 למדו ב-39 קונסרבטוריונים מוכרים כ-15,000 תלמידים.

❖ משרד החינוך מכיר בקונסרבטוריונים באמצעות מבחני תמיכה ייעודיים. עד שנת 2017 אפשרו מבחני התמיכה הכרה בקונסרבטוריונים שבהם 150 תלמידים לפחות, ללא קשר לגודל הרשות המקומית. מבחני תמיכה חדשים שפורסמו בינואר 2017 הבחינו בין קונסרבטוריונים בשלוש רמות: קונסרבטוריון ברמה א' (בסיסית), קונסרבטוריון ברמה ב' (ביניים), קונסרבטוריון ברמה ג' (מתקדם), לפי מספר התלמידים בקונסרבטוריון ושנות הנסיון של הקונסרבטוריון, תוך קביעת תנאי סף נמוכים יותר לקונסרבטוריונים ברשויות מקומיות קטנות. עבור קונסרבטוריונים ברמות שונות נקבעו כללי תקצוב שונים. כן הוגדרו במסגרת מבחני התמיכה מקדמים לקונסרבטוריונים ברשויות מקומיות המשתייכות לאשכולות נמוכים על פי מדד הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ולקונסרבטוריונים בערים מעורבות.

❖ בעקבות מבחני התמיכה החדשים הוכרו 33 קונסרבטוריונים חדשים על ידי משרד החינוך, בהם לומדים 8,225 תלמידים בשנת הלימודים תשע"ח (2017/18), שהם כ-36% מן התלמידים בקונסרבטוריונים המוכרים. 17 מבין הקונסרבטוריונים החדשים הוכרו כקונסרבטוריונים ברמה בסיסית ובהם לומדים 2,703 תלמידים. 8 הוכרו כקונסרבטוריונים ברמת ביניים (2,235 תלמידים) ו-8 כקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת (3,287 תלמידים).

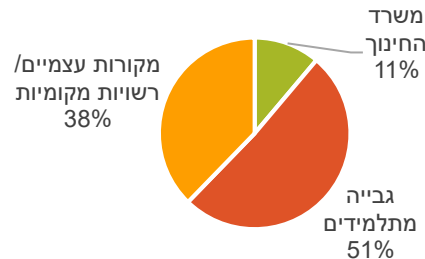
❖ למרות השינויים ברשימת הקונסרבטוריונים בעקבות מבחני התמיכה החדשים ותוספת של כמה קונסרבטוריונים ברשויות מקומיות חלשות ופריפריאליות, אנו רואים כי בשנת 2018 כמחצית מן הקונסרבטוריונים המוכרים הם ברשויות מקומיות חזקות (אשכולות 7 עד 9 לפי מדד הלמ"ס) וכי

¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הקונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך](#), כתיבה: אתי וייסבלאי, 3 ביולי 2016.

שיעור התלמידים ברשויות חזקות בקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 (76%) אף גדול משיעור זה בקונסרבטוריונים שהוכרו לפני 2017 (68%).

❖ בין 2016 ל-2017 גדל התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים בכ-35% בשל התוספות הקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 ובשנת 2017 עמד התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים על כ-192.3 מיליון שקלים. לפי הפירוט הבא:

❖ תקציב משרד החינוך לתמיכה בקונסרבטוריונים גדל מכ-11.4 מיליוני שקלים בשנת 2015 לכ-21.45 מיליוני שקלים בשנת 2017. התמיכה הממוצעת לקונסרבטוריון עלתה בכ-9% (מ-294,000 שקלים ל-320,000 שקלים לשנה). התמיכה הממוצעת לתלמיד עלתה בכ-24% (מ-770 שקלים לתלמיד לשנה ל-956 שקלים לתלמיד לשנה) והתקציב הממוצע לשעת הוראה עלה בכ-45% (מ-700 שקלים לשעת הוראה שבועית שנתית ל-1,020 שקלים).

❖ כ-70% מן התקציב שהעביר משרד החינוך לקונסרבטוריונים בשנת 2017, כ-15 מיליון שקלים, הועבר לקונסרבטוריונים שהיו מוכרים לפני 2017 וכ-30% (6.5 מיליון שקלים) לקונסרבטוריונים חדשים. כ-74% מתקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים מוכרים חולק לקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת וכ-10% בלבד לקונסרבטוריונים ברמה בסיסית. כן עולה מן הנתונים כי כמחצית מתקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים המוכרים הוקצה לקונסרבטוריונים הממוקמים ברשויות באשכול 7 ומעלה על פי מדד הלמ"ס.

❖ 38% מתקציב הקונסרבטוריונים בשנת 2017, כ-72.5 מיליוני שקלים, הגיע ממקורות עצמיים של הקונסרבטוריונים, לרוב מן הרשויות המקומיות. יש הבדלים ניכרים בתמיכת הרשויות המקומיות בקונסרבטוריונים המוכרים. ברשויות מקומיות אחדות בהן, שפרעם, פתח תקווה, באר-שבע, אילת וקרית ים, חלקה של הרשות המקומית בתקצוב הקונסרבטוריונים גדול מ-60%. ברשויות אחרות בהן, מודיעין-מכבים-רעות, קריית ארבע, יזרעאל גלבע וקדומים – הרשות המקומית מכסה פחות מ-10% מתקציב הקונסרבטוריון. חלקן של הרשויות המקומיות בתקצוב הקונסרבטוריונים גבוה ביותר ברשויות באשכולות 4 עד 7 לפי מדד הלמ"ס ונמוך ביותר ברשויות באשכולות 2 ו-3.

❖ 51% מתקציב הקונסרבטוריונים – 98.3 מיליון שקלים בשנת 2017 מקורו בתשלומים עבר שכן לימוד בקונסרבטוריונים. ככלל, ככל שחלקה של הרשות המקומית בתקציב הקונסרבטוריון נמוך יותר חלקו של שכר הלימוד גבוה יותר. בהתאם לכך, שיעור השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריון גבוה ביותר בקונסרבטוריונים הממוקמים ברשויות מקומיות באשכולות הגבוהים ביותר והנמוכים ביותר.

❖ שכר הלימוד בקונסרבטוריונים אינו מפוקח על ידי משרד החינוך ועומד על פי משרד החינוך על בין כ-3,000 ל-8,000 שקלים לשנת לימודים. בשנת הלימודים תשע"ח שכר הלימוד הממוצע עמד על כ-4,600 ₪ בממוצע לשעת הוראה פרטנית שבועית. הקונסרבטוריון שגובה את שכר הלימוד

הגבוה ביותר הוא קונסרבטוריון האקדמיה למוזיקה בירושלים ששכר הלימוד השנתי הממוצע בו הוא 8,100 שקלים. שכר הלימוד הנמוך ביותר נגבה בקונסרבטוריון קריית ים – 3,000 שקלים לשנה. נציין כי קיימים הבדלים בין הנתונים שנתקבלו משרד החינוך לנתונים שנתקבלו מן הקונסרבטוריונים עצמם בעניין זה.

❖ בנוסף נדרשים תלמידי הקונסרבטוריונים לרכוש או לשכור כלי נגינה. עלות רכישת כלי נגינה עשויה להגיע לאלפי שקלים בהתאם לסוג הכלי ולרמת המנגן. רוב הקונסרבטוריונים מפעילים תכנית להשאלת כלי נגינה בעלות של כמה מאות שקלים לשנה. משרד החינוך אינו תומך או מעורב בתכניות אלו. הצעת חוק השאלת כלי נגינה, התשע"ז-2017 ביקשה לחייב את המשרד להסדיר תחום זה אך נדחתה על ידי הכנסת בקריאה טרומית בדצמבר 2017.

❖ משרד החינוך תומך בחלוקת מלגות לתלמידי הקונסרבטוריונים עבור תלמידים בקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת בלבד. התקציב הכולל שהקצה משרד החינוך לחלוקת מלגות בשנת 2017 – 434,000 שקלים. ממידע שנתקבל מן הקונסרבטוריונים עולה כי כמעט כל הקונסרבטוריונים מקצים תקציבים לחלוקת מלגות לתלמידיהם. הקונסרבטוריונים נבדלים זה מזה במספר מקבלי המלגות ושיעורם מכלל תלמידי הקונסרבטוריון. כן יש הבדלים ניכרים בסכומי המלגות, כאשר במרבית הקונסרבטוריונים סכומי המלגות נמוכים יחסית ומכסים 5% עד 30% מעלות שכר הלימוד השנתי בקונסרבטוריון.

❖ בשנת 2017 ניגשו לבחינת הבגרות במוזיקה רשיטל 743 תלמידים. מספר התלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה-רשיטל ירד במקצת בשלוש השנים האחרונות מ-791 תלמידים בשנת 2015. נתונים על היישובים שבהם מתגוררים תלמידים שניגשים לבחינות הבגרות במוזיקה-רשיטל מלמדים כי הערים שבהן המספר הגדול ביותר של תלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במוזיקה – רשיטל הן ברובן ערים גדולות במרכז הארץ ובהן: תל-אביב, ירושלים, חיפה, פתח תקווה ורעננה. עם זאת גם בערים אלו, מספר התלמידים שניגשים לבגרות במוזיקה-רשיטל קטן יחסית וברוב היישובים שבהם יש תלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה-רשיטל מספר הניגשים נמוך מ-5.

1. מבוא

הקונסרבטוריונים הם מוסדות חינוך מקצועי למוזיקה שנלמדות בהם מיומנויות הביצוע בנגינה ובשירה. הם חלק ממערך החינוך המוזיקלי, המתקיים ברובו מחוץ לבתי הספר, וכולל מגוון רחב של מוסדות וגופים העוסקים בסוגים שונים של הוראת המוזיקה, החל בחוגי טרום-כלי לגיל הרך, דרך שיעורי נגינה על ידי מורים פרטיים ועד לתזמורות ומקהלות נוער וילדים. הלימודים בקונסרבטוריונים מתקיימים בשעות אחה"צ וכוללים לצד שיעורי נגינה פרטניים וקבוצתיים, שיעורים בתיאוריה של המוזיקה והרכבים מוזיקליים מסוגים שונים. חלק מן הקונסרבטוריונים שייכים לרשויות המקומיות ואחרים הם עמותות פרטיות. הם פועלים בשיתוף פעולה עם מערכת החינוך בבתי הספר בכמה היבטים, כולל לימודי נגינה לתלמידי בתי הספר בחלק מן הרשויות המקומיות במסגרת מודל מוזיקלי יישובי (ראו סעיף 3.2 להלן), הוראת נגינה לתלמידי מגמות מוזיקה בחינוך העל-יסודי והגשת תלמידים לבגרות במוזיקה רשיטל (ראו סעיף 5 להלן). אף שאינם חלק ממערכת החינוך הפורמלי והלימודים בהם מתקיימים בשעות אחה"צ משרד החינוך מכיר בקונסרבטוריונים ותומך בפעילותם במסגרת ההכרה שלו במקום החיוני שיש לקונסרבטוריונים במערך החינוך המוזיקלי בישראל.

בשנת הלימודים תשע"ח למדו ב-70 קונסרבטוריונים המוכרים על ידי משרד החינוך 22,583 תלמידים בהוראה יחידנית, בהם 12,612 תלמידים בחינוך היסודי ו-9,971 תלמידים בחינוך העל-יסודי. זאת לעומת

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

כ-15,000 תלמידים בשנים קודמות. מספר שעות ההוראה בקונסרבטוריונים המוכרים בשנת הלימודים תשע"ח הוא 21,028 לעומת כ-19,205 שעות הוראה בשנת תשע"ו. פירוט הנתונים על תלמידים ושעות הוראה בקונסרבטוריונים המוכרים בשנים 2015 עד 2018 בטבלה הבאה²:

טבלה 1: תלמידים ושעות הוראה בקונסרבטוריונים המוכרים, תשע"ה-תשע"ח

2018	2017	2016	2015	
22,582	22,441	15,044	14,820	תלמידים
21,028	19,205	16,741	16,223	שעות הוראה

2. מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים – ינואר 2017

ההכרה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים עד לשנת הלימודים תשע"ז התבצעה על פי קריטריונים שפורסמו בקול קורא משנת 2009. מבחני תמיכה אלו אפשרו הכרה בקונסרבטוריונים שבהם 150 תלמידים לפחות ו-5 שנות ניסיון בהפעלת קונסרבטוריון, זאת ללא תלות בגודל הרשות המקומית. על פי נתונים שנאספו בשנת 2016, משרד החינוך הכיר ב-39 קונסרבטוריונים מתוך כ-184 קונסרבטוריונים פעילים.³

בינואר 2017 עדכן משרד החינוך את מבחני התמיכה שלו בקונסרבטוריונים ופרסם מבחני תמיכה חדשים – "מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים לפי חוק יסודי התקציב, התשמ"ה-1985, 19 בינואר 2017".⁴

מבחני התמיכה החדשים הגדירו בצורה מפורטת שלוש קבוצות של קונסרבטוריונים:

קונסרבטוריון ברמה א' (בסיסית) – 120 תלמידים לפחות (80 ברשות קטנה ובה פחות מ-3,000 תלמידים במערכת החינוך) ושלוש שנות ניסיון בהפעלת קונסרבטוריון;

קונסרבטוריון ברמה ב' (ביניים) – 170 תלמידים לפחות (100 ברשות קטנה) ו-4 שנות ניסיון בהפעלת קונסרבטוריון;

קונסרבטוריון ברמה ג' (מתקדם) – 220 תלמידים לפחות (180 ברשות קטנה) ו-6 שנות ניסיון בהפעלת קונסרבטוריון.

יתר הדרישות מן הקונסרבטוריונים המוכרים, לרבות מספר מחלקות ההוראה היחידנית וסוגיהן, הרכבים בקונסרבטוריון וכיו"ב דומות לגבי קונסרבטוריונים ברמות שונות.

במסגרת מבחני התמיכה נקבעו תנאי סף ארגוניים, פדגוגיים ופיזיים לקבלת הכרה, לרבות תנאים הנוגעים למנהל הקונסרבטוריון, לצוות המורים, לתכנית הלימודים, מעורבות ותרומה לקהילה, שטח הקונסרבטוריון ומספר החדרים בו ועוד. כן התווסף פירוט של הליך ההכרה ונקבע כי היא ניתנת לארבע

² בצלאל קופרוורטר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018. מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 ביולי 2018. נתוני שעות ההוראה כוללים בנוסף לשעות ההוראה היחידניות, שעות הוראה קבוצתיות, שעות תיאוריה, שעות ליווי פסנתר ושעות ניהול.

³ להרחבה על מבחני התמיכה והקונסרבטוריונים המוכרים בשנת 2016 ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הקונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך](#), כתיבה: אתי וייסבלאי, 3 ביולי 2016.

⁴ משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, [מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים](#), ינואר 2017, ילקוט הפרסומים 7478, ו' בניסן התשע"ז, 2 באפריל 2017.

שנים במקום שלוש, והוסדרו אמות המידה לחלוקת תקציבי משרד החינוך – בין הקבוצות השונות של הקונסרבטוריונים ובתוך קבוצות אלו.⁵

על פי משרד החינוך במסגרת מבחני התמיכה החדשים באו לידי ביטוי דגשים שונים של מדיניות המשרד לרבות מתן מקדמים לקונסרבטוריונים הפועלים ביישובים חלשים ובערים מעורבות ומתן ביטוי לגיוון בחברה הישראלית (למשל באמצעות הגדרת ההרכבים והכלים השונים הפועלים במסגרתם).⁶

מנהלים אחדים מן הקונסרבטוריונים המוכרים ציינו בתשובה לפנייתנו בעניין זה כי התמיכה שמעניק משרד החינוך לקונסרבטוריונים המוכרים, במיוחד בשלב א' ו-ב', נמוכה מאוד ביחס לדרישות הפיקוח מקונסרבטוריונים אלה שאינן נופלות מן הדרישות מקונסרבטוריונים ברמה ג' הזכאים לתקצוב גבוה יותר. צוין כי במצב הקיים של היעדר הסדרה סטטוטורית של הקונסרבטוריונים והישענות על תמיכה חלקית של משרד החינוך באמצעות מבחני תמיכה ועל תקצוב הרשויות המקומיות, נאלצים מרבית הקונסרבטוריונים להסתמך על תשלומי שכר לימוד למימון מרבית פעילויות הקונסרבטוריון. כתוצאה מכך נטען כי החינוך המוזיקלי הפך לחינוך לבעלי אמצעים בלבד וילדי הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית-כלכלית נפגעים מכך. כן נגרמת שחיקה במקצוע הוראת המוזיקה שמובילה למחסור חמור בכוחות הוראה.⁷ מקונסרבטוריון רון שולמית, הפועל בקרב הציבור החרדי בירושלים צוין כי הקריטריונים של משרד החינוך להכרה בקונסרבטוריונים אינם מותאמים לציבור זה בכמה היבטים ובהם: גילאי התלמידים, חובת ההשתתפות בכנסים, והתייחסות לתלמידים הניגשים לבגרות במוזיקה בין הפרמטרים לתקצוב הקונסרבטוריון.⁸

2.1. הקונסרבטוריונים שהוכרו בעקבות מבחני התמיכה החדשים ותלמידיהם⁹

בעקבות פרסום מבחני התמיכה הוכרו בשנת 2017 33 קונסרבטוריונים חדשים על ידי משרד החינוך, ובסה"כ הכיר משרד החינוך בשנת הלימודים תשע"ח ב-70 קונסרבטוריונים לפי הפירוט הבא.

---

⁵ משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים, ינואר 2017, ילקוט הפרסומים 7478, ו' בניסן התשע"ז, 2 באפריל 2017.

⁶ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

⁷ ראובן גוטמן, מנהל קונסרבטוריון יבנה, תשובה לשאלון מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 23 בינואר 2018, אלכס פרידמן, מנהל קונסרבטוריון טירת הכרמל, תשובה לשאלון מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 4 בפברואר 2018.

⁸ בן ציון חסיד, קונסרבטוריון רון שולמית, תשובה לשאלון מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 בינואר 2018.

⁹ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

טבלה 2: קונסרבטוריונים מוכרים תשע"ח (2017/18)

בסיסי	ביניים	מתקדם
חדש	יובל-חיפה, יבנה, ירוחם, מודיעין-מכבים-רעות, מטה יהודה, קדומים, ראש העין, שוהם	הוד השרון, זכרון יעקב, חולון, כפר ורדים, מעלה אדומים, מעלות תרשיחא, קרית אתא, רעננה
ותיק	חבל-אשכול, כפר יונה, מרחבים-מבועים, עמק הירדן, עמק המעיינות, רמת גן	אילת, אשדוד, באר-שבע, גבעתיים, גליל עליון, הרצליה, חוף הכרמל, רובין-חיפה, טירת הכרמל, אקדמיה למוסיקה ומחול - ירושלים, כפר סבא, כרמיאל, מטה אשר, נס ציונה, נתניה, עכו, עמק יזרעאל, עפולה, פתח תקווה, קרית אונו, קרית ביאליק, קריית טבעון, קרית ים, קרית מוצקין, רחובות, רמת השרון, שער הנגב, שפרעם, תל אביב

פילוח נתונים מספריים על הקונסרבטוריונים המוכרים ותלמידיהם בשנת 2018 בטבלה הבאה:

טבלה 3: קונסרבטוריונים מוכרים ותלמידיהם לפי ותק ורמת הכרה של הקונסרבטוריון, תשע"ח

ותק ורמת הכרה	מוסדות		תלמידים	
	מספר	שיעור	מספר	שיעור
ותיק	37	53%	14,358	64%
שלב א' (בסיסי)	1	3%	135	1%
שלב ב' (ביניים)	6	16%	1,479	10%
שלב ג' (מתקדם)	30	81%	12,744	89%
חדש	33	47%	8,225	36%
שלב א' (בסיסי)	17	52%	2,703	33%
שלב ב' (ביניים)	8	24%	2,235	27%
שלב ג' (מתקדם)	8	24%	3,287	40%
סכום כולל	70	100%	22,583	100%

אנו רואים כי מתוך 33 קונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 הוכרו כקונסרבטוריונים ברמה בסיסית, 8 הוכרו כקונסרבטוריונים ברמת ביניים ו-8 כקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת. מתוך 39 קונסרבטוריונים שהיו מוכרים על ידי משרד החינוך בשנת 2016, קונסרבטוריון אחד קיבל הכרה כקונסרבטוריון ברמה בסיסית, 6 הוכרו כקונסרבטוריונים ברמת ביניים ו-30 הוכרו כקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת. ההכרה בשני קונסרבטוריונים נוספים, קונסרבטוריון דימונה וקונסרבטוריון בית שמש, בוטלה בעקבות מבחני התמיכה החדשים.

בקונסרבטוריונים שהוכרו לפני 2017 לומדים 14,458 תלמידים בשנת הלימודים תשע"ח (2017/18) כ-90% מתוכם לומדים בקונסרבטוריונים ברמת הכרה ג' (מתקדמת). בקונסרבטוריונים שהוכרו לראשונה במסגרת מבחני התמיכה החדשים 8,225 תלמידים שהם כ-36% מן התלמידים בקונסרבטוריונים. בהם 2,703 תלמידים בקונסרבטוריונים ברמה בסיסית, 2,235 תלמידים בקונסרבטוריונים ברמת ביניים ו-3,287 תלמידים בקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת. מבין התלמידים בקונסרבטוריונים ברמה ג', הזכאים כפי שנראה להלן לתקצוב הגבוה ביותר ממשרד החינוך, כ-80% לומדים בקונסרבטוריונים שהוכרו לפני 2017 וכ-20% בקונסרבטוריונים שהוכרו במסגרת מבחני התמיכה החדשים. מבין התלמידים

בקונסרבטוריונים ברמת הביניים כ-60% לומדים בקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 ומבין התלמידים בקונסרבטוריונים ברמה בסיסית כ-95% לומדים בקונסרבטוריונים שהוכרו בשנה זו.

הקונסרבטוריון הגדול ביותר מבין הקונסרבטוריונים המוכרים הוא קונסרבטוריון רעננה שהוכר לראשונה בשנת 2017 ובו 1,069 תלמידים; הקונסרבטוריון המוכר ובו מספר התלמידים הנמוך ביותר הוא קונסרבטוריון מרום גליל ובו 99 תלמידים. בטבלה הבאה רשימת הקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 ומספר התלמידים בהם¹⁰:

טבלה 4: קונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 ותלמידיהם, 2018

קונסרבטוריון	שלב	תלמידי יסודי	תלמידי על-יסודי	סה"כ תלמידים
רעננה	שלב ג' (מתקדם)	481	588	1,069
הוד השרון	שלב ג' (מתקדם)	326	254	580
ראשון לציון	שלב א' (בסיסי)	225	137	362
זכרון יעקב	שלב ג' (מתקדם)	221	132	353
חולון	שלב ג' (מתקדם)	162	181	343
מטה יהודה - יד חריף	שלב ב' (ביניים)	190	150	340
מודיעין-מכבים-רעות	שלב ב' (ביניים)	182	156	338
מעלה אדומים	שלב ג' (מתקדם)	227	106	333
ראש העין	שלב ב' (ביניים)	105	211	316
שוהם	שלב ב' (ביניים)	171	131	302
חיפה-יובל	שלב ב' (ביניים)	197	90	287
קדומים	שלב ב' (ביניים)	142	102	244
ירושלים-רון שולמית	שלב א' (בסיסי)	127	110	237
קרית אתא	שלב ג' (מתקדם)	161	74	235
יבנה	שלב ב' (ביניים)	163	70	233
מבואות עירון-מנשה	שלב א' (בסיסי)	128	62	190
כפר ורדים	שלב ג' (מתקדם)	76	114	190
יזרעאל-גלבוע	שלב א' (בסיסי)	97	89	186
מעלות תרשיחא	שלב ג' (מתקדם)	108	76	184
קלאנסווה	שלב א' (בסיסי)	132	51	183
נתיבות	שלב א' (בסיסי)	122	59	181
משגב	שלב א' (בסיסי)	65	115	180
קדימה-צורן	שלב א' (בסיסי)	112	64	176
ירוחם	שלב ב' (ביניים)	120	55	175
ירכא	שלב א' (בסיסי)	106	63	169
אור עקיבא	שלב א' (בסיסי)	76	87	163
יקנעם	שלב א' (בסיסי)	110	50	160
חדרה	שלב א' (בסיסי)	103	51	154
צור הדסה	שלב א' (בסיסי)	90	56	146
קרית ארבע	שלב א' (בסיסי)	56	61	117
מרום הגליל	שלב א' (בסיסי)	77	22	99
סה"כ		4,658	3,567	8,225

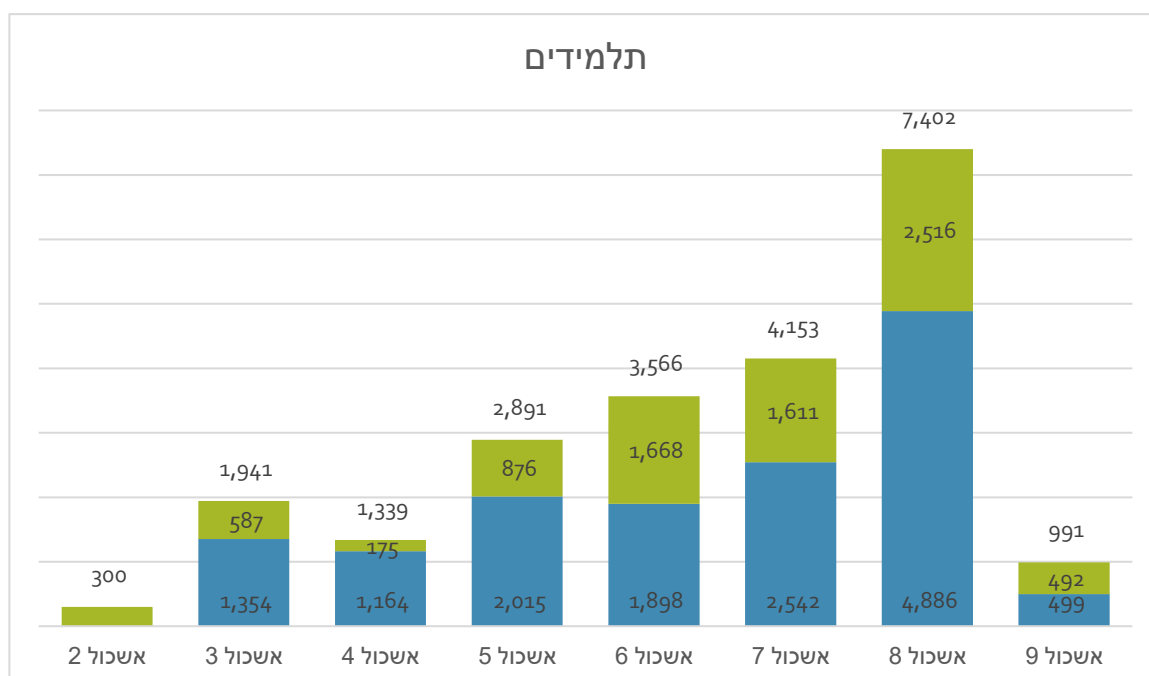
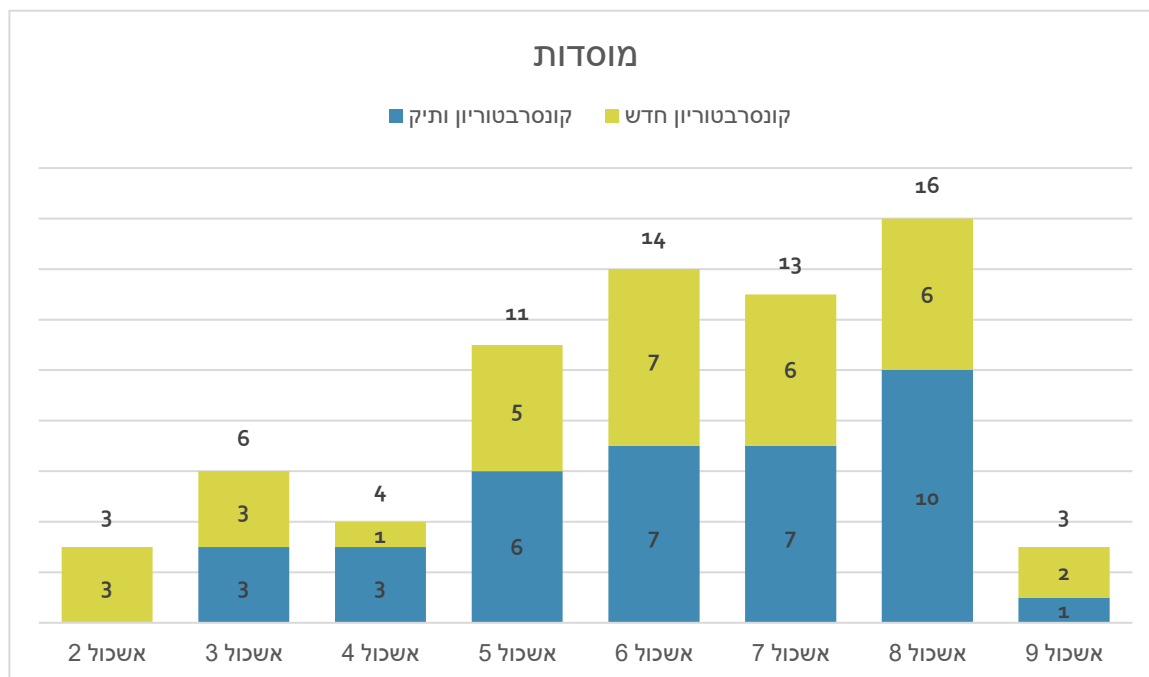
¹⁰ קונסרבטוריונים מבשרת ציון ותמרה שהוכרו כקונסרבטוריונים ברמה בסיסית, לא העבירו מסמכים מלאים לשנת 2018 ולכן לא נכללו בטבלה זאת.

על פי משרד החינוך, אחת ממטרות מבחני התמיכה החדשים היא קידום קונסרבטוריונים הפועלים ביישובים חלשים. בתרשימים שלהלן נציג את פיזור הקונסרבטוריונים המוכרים בשנת 2018 לפי אשכול חברתי כלכלי של הרשות המקומית שבה הם פועלים ולפי מחוז גיאוגרפי.

תרשים 1: קונסרבטוריונים מוכרים ותלמידיהם לפי אשכול חברתי-כלכלי של הרשות המקומית, 2018

בבחינת הקונסרבטוריונים המוכרים בשנת 2018 לפי אשכול חברתי-כלכלי של הרשות שבה הם ממוקמים, אנו רואים כי בקרב הקונסרבטוריונים החדשים יש שישה קונסרבטוריונים ברשויות המשתייכות לאשכולות חברתיים כלכליים חלשים (אשכול 2 ו-3 לפי המדד החברתי-כלכלי של הלשכה המרכזית

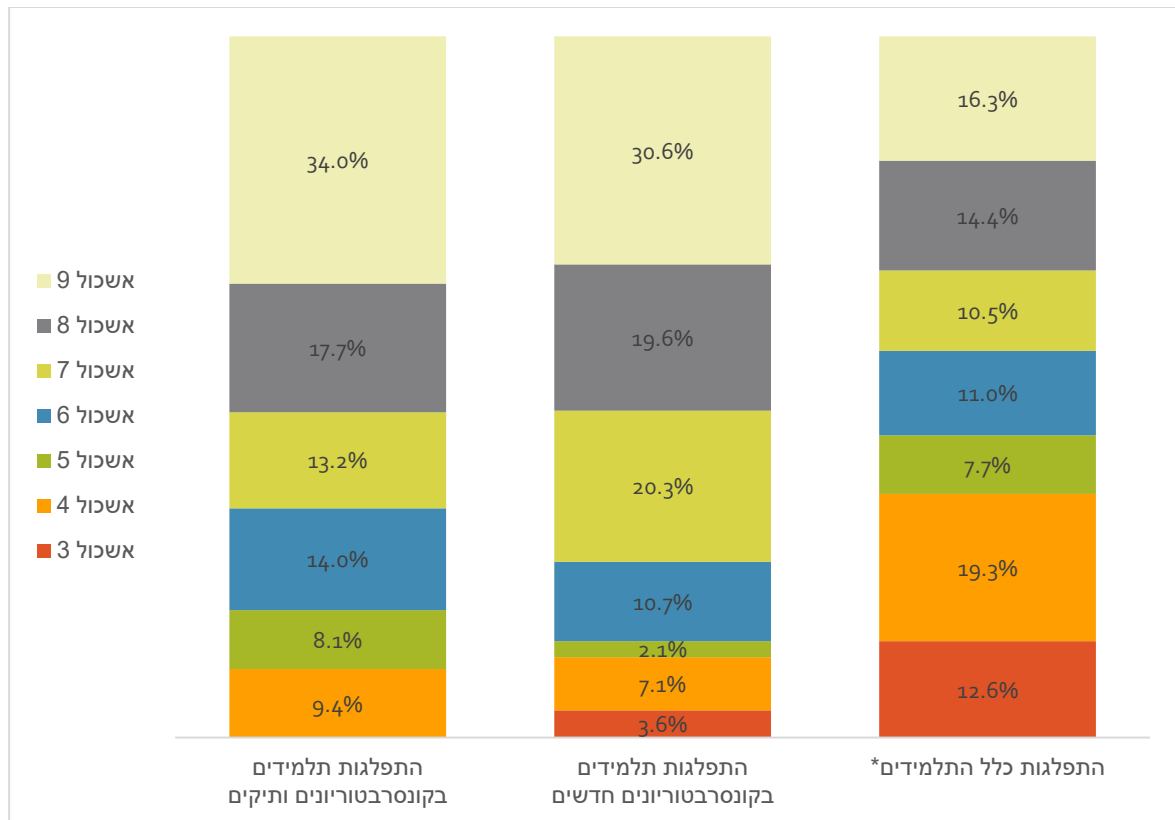
הכנסת

מרכז המחקר והמידע

לסטטיסטיקה). אך עדיין, קרוב למחצית מן הקונסרבטוריונים שהוכרו אחרי 2017 הם ברשויות מקומיות חזקות (אשכולות 7 עד 9 לפי מדד הלמ"ס). חלקם של תלמידי הקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 מבין כלל התלמידים בקונסרבטוריונים גדול יותר ברשויות באשכולות 6 עד 9 בהשוואה לרשויות באשכולות 3 עד 5.

בתרשים הבא מוצגת השוואה בין התפלגות התלמידים בקונסרבטוריונים הותיקים, בקונסרבטוריונים החדשים ובקרב כלל התלמידים במערכת החינוך לפי אשכול חברתי כלכלי.

תרשים 2: תלמידים בקונסרבטוריונים מוכרים לפי אשכול כלכלי-חברתי של הרשות, 2018

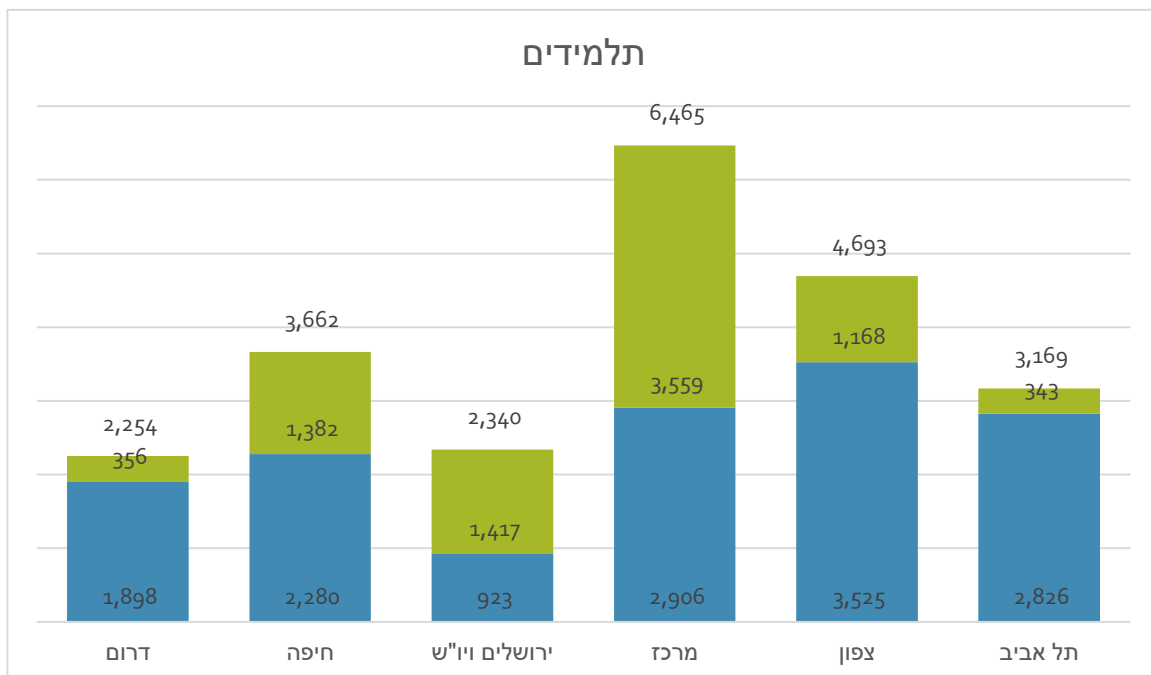
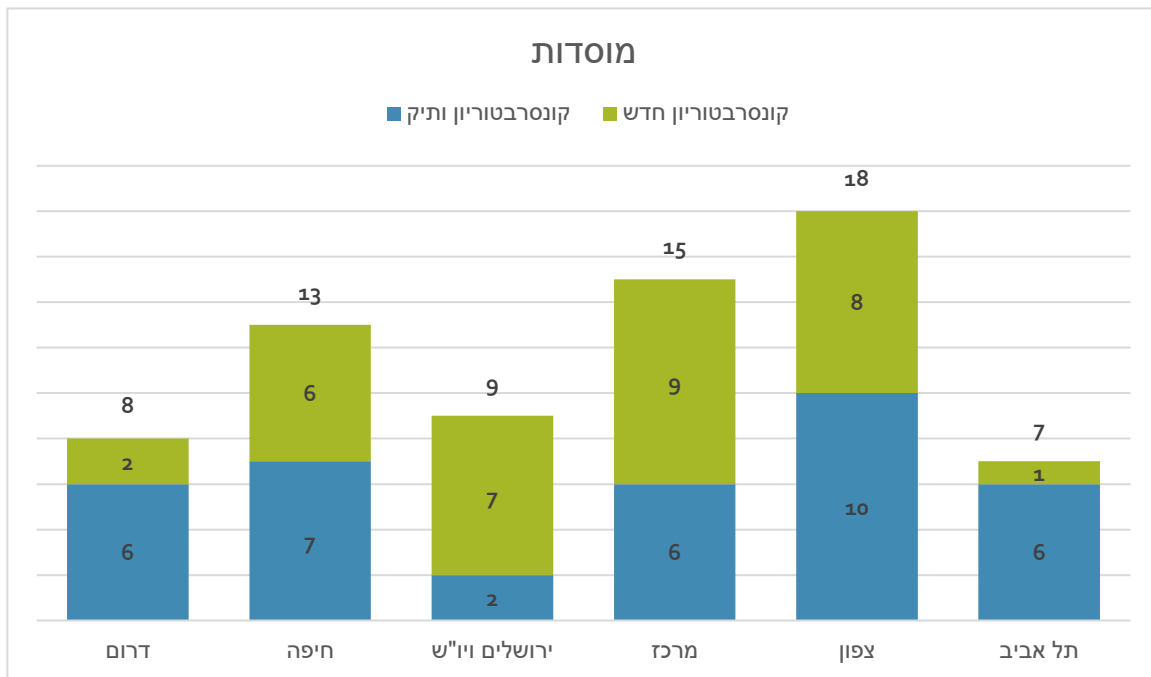

מן הנתונים עולה כי שיעור גבוה יותר של תלמידים בקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 לומדים ברשויות מקומיות חזקות (אשכולות 6 עד 9 לפי מדד הלמ"ס) ביחס לתלמידים בקונסרבטוריונים שהוכרו לפני 2017 - כ-68% מן התלמידים בקונסרבטוריונים החדשים וכ-76% מן התלמידים בקונסרבטוריונים הותיקים לומדים בקונסרבטוריונים ברשויות חזקות. לעומת זאת, כמחצית מתלמידי מערכת החינוך לומדים בבתי ספר באשכולות 2 עד 5 על פי המדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס.

בתרשים הבא מופיעים נתונים על פיזור הקונסרבטוריונים ותלמידיהם לפי מחוז גיאוגרפי.

תרשים 3: קונסרבטוריונים מוכרים ותלמידיהם לפי מחוזות משרד החינוך, 2018

הנתונים המוצגים בתרשים מלמדים כי חלק גדול מהקונסרבטוריונים החדשים הם במחוזות המרכז, הצפון וירושלים ויו"ש (בהם קונסרבטוריונים במעלה אדומים, קדומים וקרית ארבע). מספר הקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017 במחוז תל-אביב ובמחוז הדרום קטן. כ-43% מן התלמידים בקונסרבטוריונים מתגוררים ברשויות במחוזות תל-אביב והמרכז, 37% נוספים במחוזות חיפה והצפון, כ-10% במחוז ירושלים ויו"ש וכ-10% במחוז הדרום. חלקם של תלמידי הקונסרבטוריונים החדשים גדול יותר במחוזות המרכז וירושלים ויו"ש.

3. תקציב הקונסרבטוריונים המוכרים בשנת 2017¹¹

בשנת 2017 עמד התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים על כ-192.3 מיליון שקלים, מתוכו כ-21.5 מיליון שקלים ממשד החינוך, 98.3 מיליון שקלים מגביית שכר לימוד ו-72.5 מיליון שקלים ממקורות עצמיים, לרוב הרשויות המקומיות.

בטבלה שלהלן פירוט תקציב הקונסרבטוריונים משנת 2015 עד 2017 בחלוקה לפי מקורות התקציב.¹²

טבלה 5: תקציב הקונסרבטוריונים המוכרים בחלוקה לפי מקורות מימון (מיליוני שקלים), 2015-2018

2017	2016	2015	
21.45	11.92	11.47	תמיכת משרד החינוך
11%	8%	9%	
98.27	66.08	61.93	גבייה מתלמידים
51%	46%	47%	
72.55	64.72	50.07	מקורות עצמיים
38%	45%	38%	
192.27	142.72	131.76	סה"כ

כפי שאנו רואים, בין 2016 ל-2017 גדל התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים בכ-35% בשל התוספות הקונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017. חלקו של משרד החינוך בתקציב הכולל של הקונסרבטוריונים גדל ב-3%, חלקן של הרשויות המקומיות בתקציב הקונסרבטוריונים המוכרים צומצם בכ-7% וחלקה של הגבייה מן התלמידים גדל בכ-5%. בנספח למסמך מופיעה טבלה ובה תקציב כל אחד מן הקונסרבטוריונים בשנת 2017 בחלוקה לפי מקורות התקציב: השתתפות משרד החינוך, גבייה מתלמידים ומקורות עצמיים. להלן נתייחס לכל אחד ממקורות אלה.

3.1 תקצוב משרד החינוך

משרד החינוך תומך בקונסרבטוריונים באמצעות תקנה תקציבית ייעודית "תמיכה במדריכים מוסיקליים בקונסרבטוריונים". פירוט תקציב התקנה על פי נתוני התקציב של משרד האוצר בטבלה הבאה¹³:

טבלה 6: תקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים, 2005 עד 2019 (מיליוני שקלים)

2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2010	2005	
18.9	18.2	17.9	10.2	8.4	9.2	9.1	9.3	8	מקורי
/	/	24.4	12.9	11.4	11.2	11	9.3	9.8	מאוסר
/	/	21.4	11.9	11.4	11	11	9.2	9.8	ביצוע

¹¹ הנתונים בפרק זה מבוססים אלא אם נכתב אחרת על קובץ נתונים שנתקבל מבצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018. תקציב 2015 מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הקונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך](#), כתיבה: אתי וייסבלאי, 3 ביולי 2016, נתוני התקציב במסמך זה נתקבלו מן הקונסרבטוריונים עצמם ולכן אינם תואמים במלואם את נתוני משרד החינוך. תקציב 2016 לפי משרד החינוך, ריכוז השתתפות תקציבית בקונסרבטוריונים, נתקבל באמצעות בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, 18 ביולי 2018.

¹³ נתוני תקציב מקורי ומאוסר 2016 עד 2019 מתוך מערכת משרד האוצר: [תקציב המדינה-פיסקלי דיגיטלי](#), תקנה 20460442. נתוני ביצוע לשנים 2016 ו-2017 לפי קובץ נתונים שנתקבל מבצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018. וכן משרד החינוך ריכוז השתתפות תקציבית בקונסרבטוריונים, נתקבל באמצעות בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, 5 ביולי 2018.

אנו רואים כי בין השנים 2005 ל-2015 לא היו שינויים משמעותיים בתקציב התקנה, אולם החל משנה זאת התקציב שמיועד לקונסרבטוריונים החל לעלות ובין 2016 ל-2017 גדל התקציב שהוקצה לתקנה בעת אישור התקציב מכ-10 מיליוני שקלים לכ-18 מיליון שקלים. התקציב כולל תוספות גדל במהלך שנת 2017 מ-12.9 מיליון שקלים ב-2016 ל-24.4 מיליון שקלים ב-2017.

במבחני התמיכה שפורסמו בשנת 2017 נקבעו הוראות מפורטות בדבר חלוקת תקציב התקנה:

- 62% יוקצו לקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת (רמה ג');
- 16% יוקצו לקונסרבטוריונים ברמת ביניים (רמה ב');
- 12% יוקצו לקונסרבטוריונים ברמה בסיסית (רמה א');
- 6% ליוזמות בקונסרבטוריונים – בהן פעילות תזמורת לאומית ואירוח כנסים;
- 4% ליוזמות מיוחדות בקונסרבטוריונים – כולל פעילויות משותפות עם מערכת החינוך וקונצרטים לקהל הרחב.

התקציב לקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת ניתן בשלב ראשון להשתתפות בעלות בשעות הוראה במסגרת שיעורים קבוצתיים, בהתאם לדיוחי הקונסרבטוריונים על פי נוסחה קבועה. בשלב שני אם נותרת יתרה בתקציב התקנה היא מוקצית להשתתפות בעלות שיעורים פרטיים בהתאם לדיוחי המוסדות, לשעות ניהול בהתאם למספר התלמידים במוסד ולמלגות.

התקציב לקונסרבטוריונים ברמה בסיסית וברמת ביניים מוקצה בשלושה סעיפים:

1. 40% מתחלק באופן שווה בין כל הקונסרבטוריונים המוכרים;
2. 30% מתחלק לפי מספר התלמידים היחסי בכל קונסרבטוריון מתוך כלל התלמידים;
3. 30% מתחלק לפי מספר ההרכבים היחסי בכל קונסרבטוריון מתוך כלל ההרכבים;

לצורך חישוב התמיכה הכוללת בכל קונסרבטוריון, סכום התמיכה בקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת ומספר התלמידים וההרכבים בקונסרבטוריונים ברמה בסיסית וברמת ביניים מוכפל **במקדמים עבור אשכול חברתי-כלכלי של היישוב שבו ממוקם המוסד (אשכול 5 – מקדם 1.1, אשכול 4 – מקדם 1.2, אשכול 3 ומטה – מקדם 1.25) ומקדם עיר מעורבת (מקדם 1.4).**

בנוסף, כל אחד מן הקונסרבטוריונים המוכרים זכאי לבקש תמיכה מן התקציב המוקצה ליוזמות וליוזמות מיוחדות.¹⁴

על פי נתונים שהתקבלו ממשד החינוך, בשנת 2017 העביר משרד החינוך 21.45 מיליון שקלים ל-67 קונסרבטוריונים מוכרים. תקצוב משרד החינוך היווה כ-11% מן התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים בשנה זאת.¹⁵ כפי שהראינו לעיל במועד כתיבת המסמך הקודם בשנת 2015 עמד התקציב הכולל שהעביר משרד החינוך לקונסרבטוריונים על כ-11.4 מיליון שקלים שהיו כ-8.7% מן התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים המוכרים בשנה זאת.¹⁶

¹⁴ משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, [מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים](#), ינואר 2017, ילקוט הפרסומים 7478, ו' בניסן התשע"ז, 2 באפריל 2017.

¹⁵ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018. לא נתקבלו נתוני תקציב ממשד החינוך עבור שלושה קונסרבטוריונים – מבשרת ציון, תמרה ורון שולמית.

¹⁶ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [קונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך](#), כתיבה: אתי וייסבלאי, 3 ביולי 2016.

מעבוד נתוני משרד החינוך עולה עוד כי בין השנים 2015 ל-2017 חלה עלייה בתקציב הממוצע לקונסרבטוריון, תלמיד בקונסרבטוריון ושעת הוראה בקונסרבטוריונים.

טבלה 7: תקציב ממוצע לתלמיד, לשעת הוראה ולקונסרבטוריון (₪), 2015-2017

2017	2016	2015	
320,217	290,010	294,131	תקציב ממוצע לקונסרבטוריון
1,117	676	707	תקציב ממוצע לשעת הוראה
956	752	774	תקציב ממוצע לתלמיד

חלוקת תמיכת משרד החינוך בין הקונסרבטוריונים שהוכרו לפני שנת 2017 ואחריה ברמות ההכרה השונות מופיעה בתרשים הבא.

טבלה 8: תקצוב משרד החינוך לקונסרבטוריונים מוכרים לפי ותק ורמת הכרה (אלפי שקלים), 2017

רמת הכרה	ותק	קונסרבטוריון ותיק		קונסרבטוריון חדש		סה"כ
		%	₪	%	₪	
שלב א' (בסיסי)	150.0	1%	2,082.2	32%	2,232.2	10%
שלב ב' (ביניים)	1,256.4	8%	1,757.6	27%	3,014.0	14%
שלב ג' (מתקדם)	13,508.2	91%	2,700.1	41%	16,208.4	76%
סה"כ	14,914.6	70%	6,539.9	30%	21,454.5	100%

מבחינת הנתונים אנו רואים כי כ-70% מן התקציב שהעביר משרד החינוך לקונסרבטוריונים בשנת 2017, כ-15 מיליון שקלים, הועבר לקונסרבטוריונים ותיקים וכ-30% (6.5 מיליון שקלים) לקונסרבטוריונים חדשים. כ-76% מתקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים מוכרים חולק לקונסרבטוריונים ברמה מתקדמת וכ-24% לקונסרבטוריונים ברמת ביניים וברמה בסיסית על פי הגדרות משרד החינוך.

בהתאם לכך יש הבדלים ניכרים בתקצוב הממוצע לקונסרבטוריון, לתלמיד ולשעת הוראה בין קונסרבטוריונים בוותק שונה וברמות הכרה שונות, כפי שעולה מן הטבלה הבאה:

טבלה 9: עלות ממוצעת לתלמיד ולשעת הוראה בקונסרבטוריונים המוכרים לפי ותק ורמת הכרה (₪), 2017

עלות ממוצעת לתלמיד	עלות ממוצעת לשעת הוראה	עלות ממוצעת למוסד	
1,038.8	1,047.7	403,098	קונסרבטוריון ותיק
1,111.1	1,282.1	150,000	שלב א' (בסיסי)
849.5	996.4	209,402	שלב ב' (ביניים)
1,060.0	1,050.7	450,274	שלב ג' (מתקדם)
795.1	962.7	217,997	קונסרבטוריון חדש
770.3	1,025.7	148,730	שלב א' (בסיסי)
786.4	984.6	219,694	שלב ב' (ביניים)
821.5	906.7	337,518	שלב ג' (מתקדם)
950.0	1,020.3	320,217	סה"כ

לפי ממצאי בדיקה זאת, התמיכה הממוצעת של משרד החינוך בקונסרבטוריון שהוכר לפני 2017 גבוהה כמעט פי שניים מן התמיכה בקונסרבטוריון שהוכר על פי מבחני התמיכה החדשים. בהשוואה בין קונסרבטוריונים ברמות הכרה שונות בתמיכה הממוצעת בקונסרבטוריונים בשלב ג' (מתקדמת), בעוד התמיכה הממוצעת בקונסרבטוריונים ברמה א' ו-ב' דומה. העלות ממוצעת לתלמיד בקונסרבטוריון שהוכר לפני שנת 2017 גבוהה בכ-30% מן העלות הממוצעת לתלמיד בקונסרבטוריון שהוכר בשנת 2017.

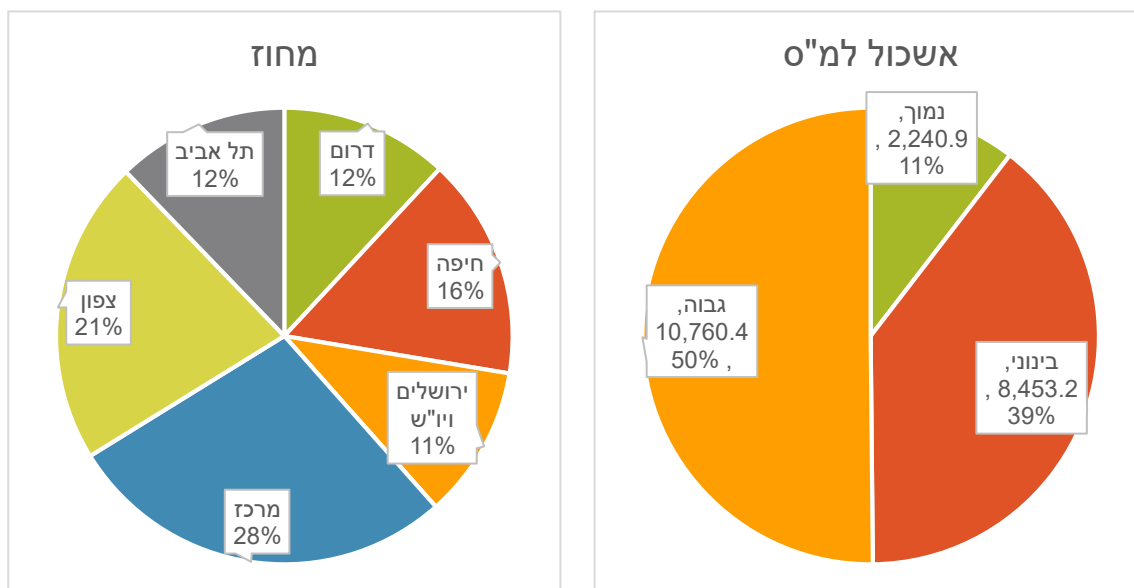
כאמור, אחת המטרות של משרד החינוך במבחני התמיכה החדשים היא קידום פעילותם של קונסרבטוריונים ברשויות מקומיות חלשות. בתרשימים שלהלן מוצגת חלוקת תקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים לפי אשכול חברתי-כלכלי של הרשות המקומית ומחוז גיאוגרפי.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תרשים 4: חלוקת תקציב משרד החינוך לקונסרבטוריונים לפי מחוז ואשכול חברתי-כלכלי (מיליוני שקלים), 2017

בחינת חלוקת תקציבי משרד החינוך לקונסרבטוריונים לפי אשכול כלכלי-חברתי של היישוב שבו הם ממוקמים מלמדת כי תקציב משרד החינוך מחולק במידה רבה בהתאם לפיזור התלמידים בקונסרבטוריונים, עם הטייה מסויימת לטובת קונסרבטוריונים הממוקמים באשכולות 4 עד 6 לפי מדד הלמ"ס. 10% מן התקציב הוקצה לקונסרבטוריונים באשכול 2 ו-3 לפי מדד הלמ"ס אשר בהם לומדים 10% מן התלמידים בקונסרבטוריונים, 39% מן התקציב הוקצה לקונסרבטוריונים באשכולות 4 עד 6 לפי מדד הלמ"ס אשר בהם לומדים 34.5% מן התלמידים בקונסרבטוריונים ו-50% מתקציב משרד החינוך הוקצה לקונסרבטוריונים הממוקמים ביישובים באשכול 7 ומעלה לפי מדד הלמ"ס שבהם לומדים 56% מן התלמידים בקונסרבטוריונים. הנתונים על חלוקת התקציב לפי מחוז גיאוגרפי מלמד כי כ- 56% מתקציב משרד החינוך הוקצה לקונסרבטוריונים במחוזות: תל-אביב, מרכז או חיפה. 33% מן התקציב הוקצה לקונסרבטוריונים במחוזות הדרום והצפון.

3.2. השתתפות הרשויות המקומיות

38% מתקציב הקונסרבטוריונים בשנת 2017, כ-72.5 מיליוני שקלים, הגיע ממקורות עצמיים של הקונסרבטוריונים, לרוב מן הרשויות המקומיות. נציין כי בשנת 2015 החלק בתקציב הקונסרבטוריונים שמקורו במקורות עצמיים של הקונסרבטוריון היה דומה, כ- 38% מן התקציב הכולל של הקונסרבטוריונים.

לפי נתוני משרד החינוך, יש הבדלים ניכרים בין הרשויות המקומיות בתמיכתן בקונסרבטוריונים המוכרים. ברשויות מקומיות אחדות בהן, שפרעם, פתח תקווה, באר-שבע, אילת וקרית ים חלקה של הרשות המקומית בתקצוב הקונסרבטוריונים גדול מ-60%. ברשויות אחרות בהן, מודיעין-מכבים-רעות, קריית ארבע, יזרעאל גלבע וקדומים – הרשות המקומית מכסה פחות מ-10% מתקציב הקונסרבטוריון.

כן עולה מנתוני משרד החינוך כי השתתפות הרשויות המקומיות בתקצובם של קונסרבטוריונים שהוכרו לפני 2017 גבוהה מהשתתפותן בתקציב קונסרבטוריונים שהוכרו במסגרת מבחני התמיכה החדשים, זאת במיוחד לגבי קונסרבטוריונים שמספר התלמידים בהם קטן והוכרו כקונסרבטוריונים ברמה בסיסית. פירוט הנתונים בטבלה הבאה:

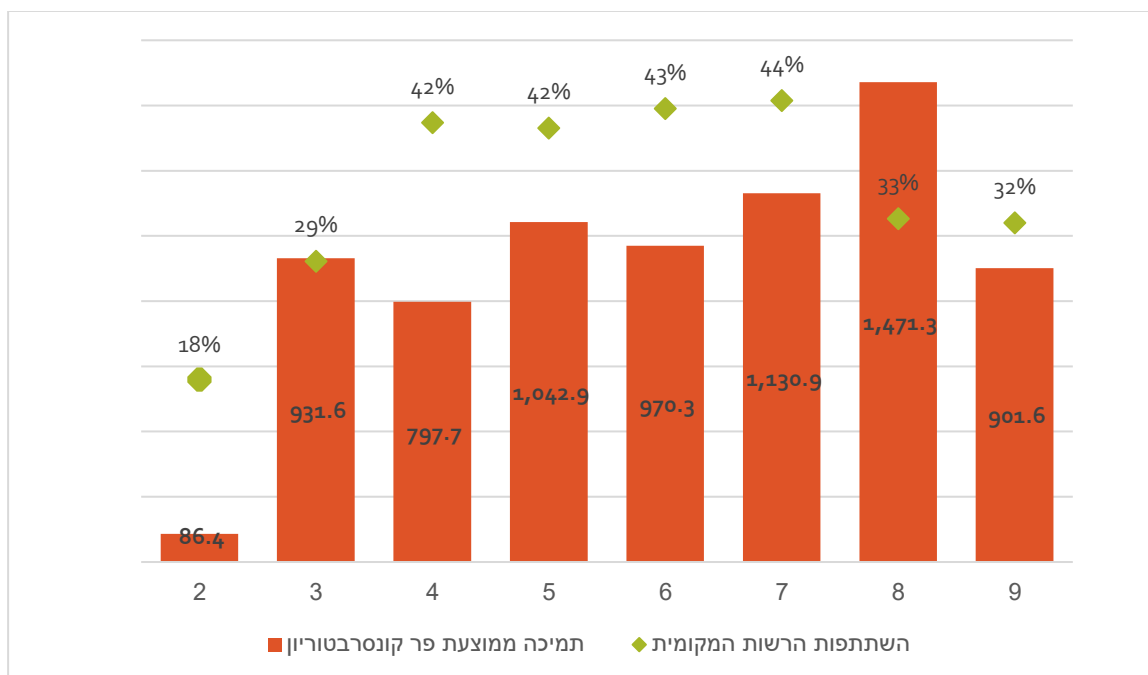

טבלה 10: חלקן של הרשויות המקומיות בתקצוב קונסרבטוריונים ומוכרים ותקצוב עירוני ממוצע לקונסרבטוריון לפי ותק ורמת הכרה ורמת תקצוב, 2017

ותק ורמת הכרה	חלקן של הרשויות המקומיות בתקצוב הקונסרבטוריון	תקצוב רשותי ממוצע לקונסרבטוריון (אלפי שקלים)
ותיק	40%	1,493.11
שלב א' (בסיסי)	49%	380.00
שלב ב' (ביניים)	40%	858.82
שלב ג' (מתקדם)	40%	1,657.07
חדש	32%	576.96
שלב א' (בסיסי)	29%	272.31
שלב ב' (ביניים)	27%	482.44
שלב ג' (מתקדם)	36%	1,204.60
סה"כ	38%	1,082.89

נתונים על חלקן של הרשויות המקומיות בתקציב הקונסרבטוריונים ותקצוב רשותי ממוצע פר קונסרבטוריון לפי אשכול חברתי-כלכלי של הרשות המקומית בתרשים הבא:

טבלה 11: חלקן של הרשויות המקומיות בתקצוב קונסרבטוריונים מוכרים ותקצוב רשותי ממוצע לקונסרבטוריון (אלפי שקלים), 2017

מן הממצאים עולה כי חלקן של הרשויות המקומיות בתקצוב הקונסרבטוריונים גבוה ביותר ברשויות באשכולות 4 עד 7 ונמוך ביותר ברשויות באשכולות הנמוכים. נזכיר כי מספר הקונסרבטוריונים הממוקמים ברשויות מקומיות חלשות קטן.

בהקשר זה נציין כי השתתפות הרשויות המקומיות בתקצוב הקונסרבטוריונים המוכרים נעשית בחלק מן הרשויות המקומיות בשיתוף עם משרד החינוך באמצעות התכנית "מודל מוזיקלי יישובי/בתי ספר מנגנים". במסגרת התכנית מורים מתוך הקונסרבטוריון מלמדים נגינה בכלי נשיפה או בכלי קשת בקבוצות קטנות או גדולות בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים. משרד החינוך מעביר לרשות המקומית תקצוב למימון התכנית של עד 200,000 ₪ לקונסרבטוריון ברמה ג' ועד 50,000 ₪ לקונסרבטוריון ברמה א' או ב'. זאת בהתאם לקריטריונים מפורטים על הפעילות בתכנית הכוללים התייחסות גם למדד הטיפוח של בתי הספר שבהם היא מתקיימת. הרשויות המקומיות המשתתפות

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

בתכנית מחוייבות להקצות לה מימון תואם (מצינג) לכל הפחות.¹⁷ על פי משרד החינוך, בשנים הקרובות בכוונתו להגדיל את תקציב משרד החינוך לתכנית מ-1 ל-5 מיליון ₪ בשנה. מספר התלמידים בתכנית צפוי לעלות מכ-8,500 בתשע"ז ועד לכ-38,000 בתשפ"א.¹⁸

מבחינת תמיכה ייעודיים לרשויות ערביות מקצים לכל רשות מקומית עד ל-200,000 ₪ למימון לימודי נגינה קבוצתיים בבתי הספר היסודיים. ניתן להפעיל את התכנית באמצעות קונסרבטוריון מוכר או באמצעות זכיין אחר. הרשות המקומית מחוייבת להקצות מימון תואם בהיקף של 15% לפחות מעלות התכנית.¹⁹ תקציבים למימון התכנית בחינוך הערבי הוקצו במסגרת החלטת ממשלה 922 לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016-2020. בשנות הלימודים תשע"ז ותשע"ח הוקצו לתכנית 3.5 מיליון שקלים בשנה ובשנת תשע"ט ואילך – 5 מיליון שקלים בשנה.²⁰

3.3. השתתפות הורים

51% מתקציב הקונסרבטוריונים – 98.3 מיליון שקלים בשנת 2017, מקורם בתשלומים עבר שכר לימוד בקונסרבטוריונים. לשם השוואה, בשנת 2015 היה חלקה של השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריונים המוכרים 47%. פירוט מלא על חלקה של השתתפות ההורים בתקציב כל אחד מן הקונסרבטוריונים מופיע בנספח בסוף המסמך. בין הקונסרבטוריונים שבהם חלקה של השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריון גבוה ביותר: מודיעין-מכבים-רעות (84% מתקציב הקונסרבטוריון), יזרעאל-גלבע (80% מתקציב הקונסרבטוריון), שוהם (79% מתקציב הקונסרבטוריון), האקדמיה למוזיקה ולמחול בירושלים (76% מתקציב הקונסרבטוריון). בין הקונסרבטוריונים שבהם חלקו של שכר הלימוד בתקציב הקונסרבטוריון נמוך ביותר: שפרעם (8% מתקציב הקונסרבטוריון), קרית ים (24% מתקציב הקונסרבטוריון), באר שבע, אילת ופתח תקווה (27% מתקציב הקונסרבטוריון).

חלקה של השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריונים גבוה יותר בקרב קונסרבטוריונים שהוכרו בשנת 2017. כן אנו רואים כי שכר הלימוד השנתי הממוצע גבוה יותר בקרב קונסרבטוריונים אלה. פירוט הנתונים בטבלה הבאה:²¹

---

¹⁷ משרד החינוך, אתר הפיקוח על החינוך המוזיקלי, [תבחינים להקצאת תקציב לרשויות לטובת תוכנית מודל מוסיקלי יישובי – תשע"ח ואילך](#).

¹⁸ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

¹⁹ משרד החינוך, אתר הפיקוח על החינוך המוזיקלי, [תבחינים להקצאת תקציב לרשויות במגזר הערבי והבדואי \(לא דרוזי\) מודל מוסיקלי יישובי – תשע"ח ואילך](#)

²⁰ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

²¹ נתוני שכר לימוד לפי קובץ משרד החינוך, שכר לימוד בקונסרבטוריונים תשע"ח, נתקבל באמצעות בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, 9 ביולי 2018. לשם ההשוואה, הנתונים מתייחסים לשעת הוראה יחידנית של לימודי פסנתר.

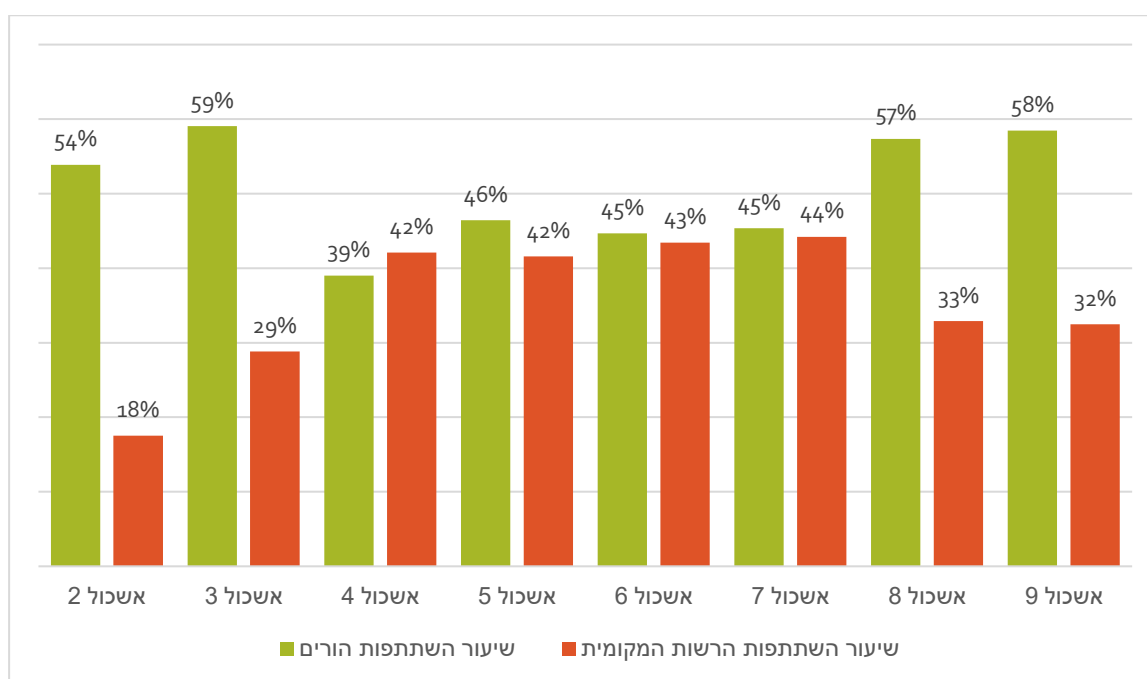

טבלה 12: חלקה של השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריון וממוצע שכר לימוד שנתי, 2017

ממוצע שכר לימוד שנתי	שיעור השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריון	ותיק
4527.0	49%	ותיק
3850.0	32%	שלב א' (בסיסי)
4544.2	50%	שלב ב' (ביניים)
4546.2	49%	שלב ג' (מתקדם)
4703.2	56%	חדש
4588.7	55%	שלב א' (בסיסי)
4716.0	61%	שלב ב' (ביניים)
4905.0	53%	שלב ג' (מתקדם)
4607.3	51%	סה"כ

בתרשים הבא מפורט שיעור השתתפות ההורים והשתתפות הרשויות המקומיות בתקציב הקונסרבטוריון לפי אשכול חברתי-כלכלי של הרשות המקומית.

תרשים 5: שיעור השתתפות ההורים והשתתפות הרשויות המקומיות בתקציב הקונסרבטוריון, 2017

כפי שאנו רואים ככלל, ככל שחלקה של הרשות המקומית בתקציב הקונסרבטוריון נמוך יותר חלקו של שכר הלימוד גבוה יותר. בהתאם לכך, שיעור השתתפות ההורים בתקציב הקונסרבטוריון גבוה ביותר בקונסרבטוריונים הממוקמים ברשויות מקומיות באשכולות הגבוהים ביותר והנמוכים ביותר.

שכר הלימוד בקונסרבטוריונים אינו מפוקח על ידי משרד החינוך ועומד על פי משרד החינוך על בין כ- 3,000 ל-8,000 שקלים לשנת לימודים. לדיון מפורט על שכר הלימוד בקונסרבטוריונים השונים ראו פרק עלויות לימודי הנגינה להלן.

4. עלויות לימודי הנגינה

עלויות לימודי הנגינה מורכבות משכר הלימוד בקונסרבטוריונים, עלות קניית כלי-נגינה או השכרת כלי נגינה ותחזוקת הכלי. עלות לימודי הנגינה מושפעת ממשנתנים שונים ובהם שכר הלימוד שגובה הקונסרבטוריון, סוג השיעור (יחידני/קבוצתי), משך השיעור, סוג הכלי ורמת הנגן. **סך העלות השנתית**

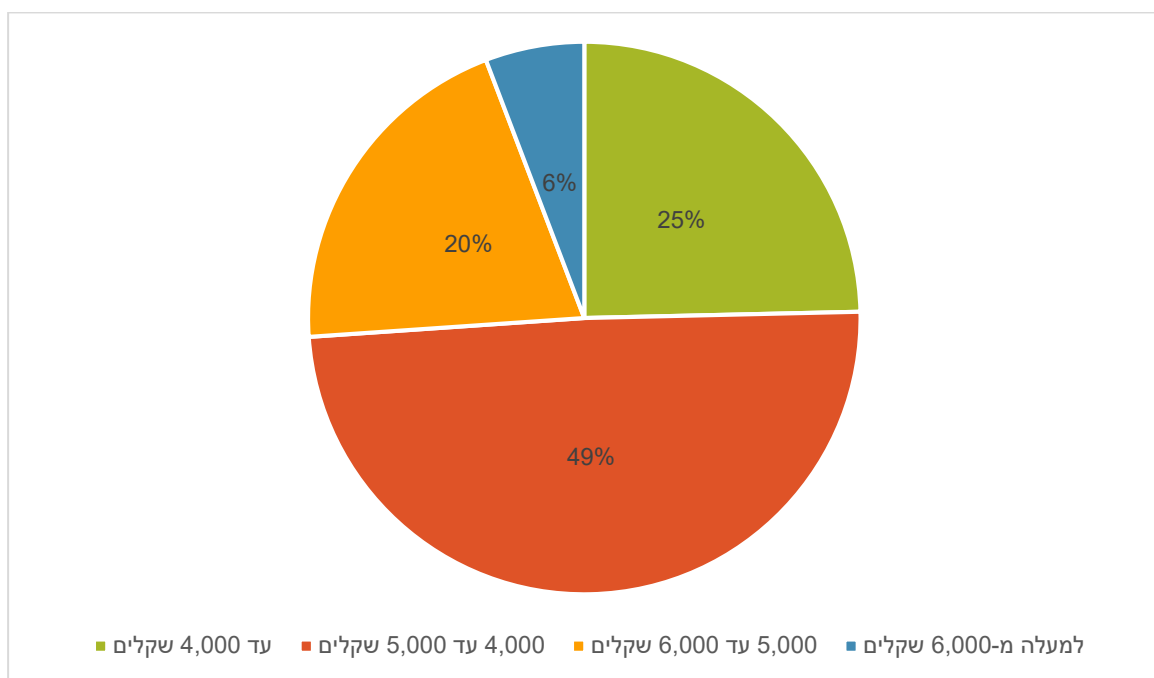
של לימודי הנגינה מתחיל בכ-3,000 לשנת לימודים ועשוי להגיע עד לכ-10,000 שקלים לתלמיד בשנת לימודים. משרד החינוך מעניק לקונסרבטוריונים ברמה ג' מימון לצורך מתן מלגות לתלמידים ולעיתים ניתן מימון נוסף לצורך כך מרשויות מקומיות או תורמים, עם זאת, על פי נתונים שנתקבלו ממשרד החינוך ומן הקונסרבטוריונים, מספר המלגות והיקפן קטן מאוד ולרוב הן מכסות חלק קטן מעלויות לימודי הנגינה.

4.1 שכר הלימוד בקונסרבטוריונים

כל הקונסרבטוריונים גובים שכר לימוד בעבור לימודי הנגינה בהם. שכר הלימוד איננו מוסדר על ידי משרד החינוך ואיננו קבוע ותלוי במאפיינים של כל מוסד ובמקורות התקציביים הנוספים שעומדים לרשותו, לרבות תמיכה של משרד החינוך והרשות המקומית.

נתונים שנתקבלו ממשרד החינוך מלמדים כי בשנת הלימודים תשע"ח שכר הלימוד השנתי הממוצע עמד על כ-4,600 ₪ בממוצע לשעת הוראה שבועית. הקונסרבטוריון שגובה את שכר הלימוד הגבוה ביותר הוא קונסרבטוריון האקדמיה למוזיקה בירושלים ששכר הלימוד השנתי הממוצע בו הוא 8,100 שקלים לשעת הוראה יחידנית שנתית. שכר הלימוד הנמוך ביותר נגבה בקונסרבטוריון קריית ים – 3,000 שקלים לשנה. בתרשים הבא מוצגת התפלגות הקונסרבטוריונים המוכרים לפי שכר הלימוד השנתי שהם גובים מתלמידיהם.

תרשים 6: שכר לימוד שנתי בקונסרבטוריונים, 2018

על פי הנתונים בכשלושה רבעים מן הקונסרבטוריונים שכר הלימוד השנתי נמוך מכ-5,000 ₪ לשנה וב-20% נוספים שכר הלימוד השנתי הוא בין 5,000 ל-6,000 שקלים לשנת לימודים.²²

²² נתוני שכר לימוד לפי קובץ משרד החינוך, שכר לימוד בקונסרבטוריונים תשע"ח, נתקבל באמצעות בצלאל קופרוסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, 9 ביולי 2018. לשם ההשוואה, הנתונים מתייחסים לשעת הוראה יחידנית של לימודי פסנתר.

נתונים שנתקבלו מן הקונסרבטוריונים עצמם מציגים תמונה שונה במקצת. לצורך הכנת המסמך פנינו לקונסרבטוריונים המוכרים בבקשת מידע על שכר הלימוד שגובה כל אחד מן הקונסרבטוריונים. 35 מתוך 68 קונסרבטוריונים השיבו לפנייתנו בעניין זה. המידע שהעבירו הקונסרבטוריונים מצביע על הבדלים ניכרים בין הקונסרבטוריונים בשכר הלימוד שנגבה עבור שיעור יחידני. שכר הלימוד הנמוך ביותר נגבה בקונסרבטוריון עפולה – 240 עד 380 ₪ בחודש עבור שיעור יחידני. שכר הלימוד הגבוה ביותר בקונסרבטוריון ירושלים הסדנה – 680 עד 1180 ₪ בחודש לשיעור יחידני.²³

4.2. עלות כלי הנגינה

נוסף לתשלום עבור שיעורי הנגינה נזקקים התלמידים בקונסרבטוריונים לכלי נגינה, לצורך שימוש בשיעורי הנגינה ובאימונים בבית. את כלי הנגינה ניתן לרכוש, באופן פרטי או באמצעות הקונסרבטוריון, לשכור או לשאול תמורת תשלום סמלי. האופן שבו בוחר כל תלמיד בכלי שלו הוא נדרש תלוי ברמה של התלמיד, במשאבים העומדים לרשותו ובסוג הכלי.

על פי מידע שהעביר לבקשתנו משרד החינוך עלות כלי נגינה מסוגים שונים מתחילה באלפי שקלים עבור כלי המתאים לנגן מתחיל ומגיעה לעשרות אלפי שקלים עבור כלי לנגן מקצועי. הערכת משרד החינוך על עלויות כלי נגינה מסוגים שונים לנגנים ברמות שונות בטבלה הבאה:²⁴

טבלה 13: עלויות כלי נגינה (₪)

מקצועי	חצי מקצועי	בסיסי	כלי הנגינה / רמה
26,000 - 19,000	5,700 - 4,900	2,500 - 2,000	חליל צד
20,000		6,600	אבוב
24,000			בסון
19,000 - 14,900	4,700 - 4,000	2,700 - 2,300	קלרינט
31,000 - 17,000	9,700 - 8,000	3,200 - 2,900	סקסופון אלט
34,000 - 26,000	15,000 - 12,000	5,500 - 4,000	סקסופון טנור
23,000 - 15,000	13,000 - 10,000	5,000 - 4,400	קרן יער
18,000 - 13,000	7,500 - 6,800	2,000 - 1,500	חצוצרה
31,000 - 27,000	7,000 - 5,600	1,700 - 1,200	טרומבון
9,600 - 8,600		3,300 - 2,700	בריטון
20,000 - 10,000		10,500 - 7,000	טובה
16,000 - 12,000			פסנתר

נציין כי בנוסף קיימות עלויות עבור תחזוקת כלי נגינה. להערכת משרד החינוך עלות תחזוקה שנתית לכלי נשיפה עומדת על 400 ל-700 שקלים. בנוסף נדרשים הנגנים לרכוש עלים לכלי עץ ושמנים לכלי מתכת בעלות של כ-300 שקלים. ככלל עלות התחזוקה גבוהה יותר ככלי הנגינה יקר יותר.²⁵

²³ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שאלון לקונסרבטוריונים מוכרים, 23 בינואר 2018. השאלון הועבר לרשימת הקונסרבטוריונים המוכרים בהתאם לפרטים שנמסרו על ידי מפמ"ר מוזיקה במשרד החינוך, בצלאל קופרוורסר. מידע על שכר הלימוד בארבעה קונסרבטוריונים נוספים: מרכז קלור למוזיקה ולמחול מועצה אזורית הגליל העליון, מרכז המוזיקה העירוני מודיעין-מכבים-רעות, המרכז למוזיקה מועצה אזורית עמק-המעיינות, מרכז המוזיקה קונסרבטוריון קריית ארבע, נמצא באתר האינטרנט של המוסדות.

²⁴ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

²⁵ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

הקונסרבטוריונים מפעילים בדרך כלל תכנית להשאלת כלי נגינה עבור תלמידיהם. ממידע שנאסף מ-35 קונסרבטוריונים עולה כי כל הקונסרבטוריונים שענו על פנייתנו בעניין זה, מלבד קונסרבטוריון אחד, מפעילים תכנית להשאלת כלי נגינה. בכל הקונסרבטוריונים שבהם קיימת תכנית מסוג זה ניתן להשאיל את כלי הנשיפה הנלמדים בקונסרבטוריון, ברובם גם כלי קשת ובאחדים כלים נוספים דוגמת אורגנית, אקורדיון, נבל, תופים וכלי הקשה. בשישה קונסרבטוריונים: טירת הכרמל, עפולה, רחובות, שער הנגב, אשדוד וקונסרבטוריון רובין בחיפה לא נגבה תשלום מן התלמידים מעבר לשכר הלימוד עבור ההשתתפות בתכנית להשאלת כלי נגינה, אולם רוב הקונסרבטוריונים גובים תשלום עבור השתתפות בתכנית להשאלת כלי נגינה. ב-10 קונסרבטוריונים התשלום עומד על 400 שקלים בשנה או פחות, ב-13 קונסרבטוריונים נוספים נגבה תשלום שנתי של 400 עד 600 שקלים עבור השתתפות בתכנית ההשאלה ובשישה קונסרבטוריונים נוספים עלות ההשתתפות בתכנית גבוהה מ-600 שקלים בכל שנה ועשויה להגיע אף ל-1,000 שקלים בשנה בהתאם לסוג הכלי. קונסרבטוריונים אחדים מציעים השתתפות ללא תשלום בתכנית בשנה או בשנתיים הראשונות וגובים תשלום מן התלמידים בשנים הבאות.²⁶

משרד החינוך איננו מעורב בתכניות להשאלת כלי נגינה הפועלות בקונסרבטוריונים ולא תומך בהן. הצעת חוק השאלת כלי נגינה, התשע"ז-2017 שהונחה על שולחן הכנסת ביולי 2017 ביקשה לחייב את משרד החינוך לקבוע תכנית להשאלת כלי נגינה לתלמידים הלומדים במוסד מוכר לחינוך מוזיקלי ומבחנים לתמיכה במוסדות לחינוך מוזיקלי המקיימים תכנית מסוג זה. על פי ההצעה, מטרתה לתת הזדמנות שווה לכלל התלמידים במוסדות לחינוך מוזיקלי לרכוש השכלה בתחום הנגינה באמצעות הפחתת עלויות הנגינה שעשויות להוות חסם משמעותי בפני התלמידים.²⁷ ההצעה הועלתה להצבעה בקריאה טרומית ב-20 בדצמבר 2017. הממשלה התנגדה להצעת החוק בנימוק כי הדרך הראויה לתקצב תכניות להשאלת כלי נגינה היא באמצעות תיקון מבחני התמיכה הקיימים בקונסרבטוריונים ולא באמצעות חקיקה ראשית וכי החקיקה בניסוחה כיום עשויה למנוע מן הקונסרבטוריונים להשאיל כלי נגינה כפי שהם עושים כיום. בעקבות התנגדות הממשלה נדחתה ההצעה בקריאה טרומית והוסרה מסדר היום.²⁸

4.3. מלגות לתלמידי הקונסרבטוריונים

משרד החינוך מתקצב מלגות סיוע לתלמידי הקונסרבטוריונים המוכרים. תמיכת משרד החינוך במלגות ניתנת לקונסרבטוריונים שהוכרו כקונסרבטוריונים ברמה ג' בלבד לפי נוסחה של מספר שעות ההוראה במוסד חלקי 24 כפול 2,500 שקל למלגה שנתית. זאת אם תיוותר יתרה תקציבית בתקנה לאחר חלוקת התקציב לקונסרבטוריונים עבור השתתפות בעלות שכר ההוראה.²⁹ לפי החישוב המופיע במבחני התמיכה התקציב הכולל של המלגות בשנת 2017 היה אמור להיות כ-1.3 מיליוני שקלים - 531 מלגות לתלמידים. **בפועל העביר משרד החינוך לקונסרבטוריונים המוכרים ב-2017 תקציב עבור 174 מלגות, כ-434,000 אלפי שקלים.** כך שכל אחד מן הקונסרבטוריונים המוכרים ברמה ג' קיבל תקצוב עבור בין 2 ל-11 מלגות בלבד, בין כ-5,000 ל-20,000 שקלים בשנה. הקונסרבטוריון שקיבל את התקציב הגדול ביותר עבור מלגות הוא קונסרבטוריון רעננה – 27,607 ₪ עבור 11 מלגות.³⁰ לפי מפמ"ר מוזיקה במשרד החינוך, סכום זה משקף את התקציב שנותר בתקנה לאחר חלוקת התקציבים לקונסרבטוריונים לשכר ההוראה והוא חולק

²⁶ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שאלון לקונסרבטוריונים מוכרים, 23 בינואר 2018.

²⁷ הצעת חוק השאלת כלי נגינה, התשע"ז-2017, של חה"כ יעקב פרי ויעקב מרגי, פ/4491/20.

²⁸ דברי הכנסת, הישיבה המאתיים-ותשעים של הכנסת העשרים, יום רביעי, ב' בטבת התשע"ח (20 בדצמבר 2017).

²⁹ משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, **מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך בקונסרבטוריונים**, ינואר 2017, ילקוט הפרסומים 7478, ו' בניסן התשע"ז, 2 באפריל 2017.

³⁰ בצלאל קופרורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

באופן שוויוני בין הקונסרבטוריונים השונים. ועדת המלגות הפועלת בכל קונסרבטוריון היא האחראית להקצאת המלגות לתלמידי הקונסרבטוריון ומשרד החינוך, אף שהוא מוודא שהתמיכה שלו בנושא זה אכן משמשת למלגות, איננו מעורב בשיקולי הוועדה בדבר חלוקת הכספים.³¹

ממידע שנאסף מן הקונסרבטוריונים השונים עולה כי כמעט כל הקונסרבטוריונים שהשיבו על פנייתנו דיווחו כי הם מעניקים מלגות לתלמידי הקונסרבטוריון, ובכלל זאת קונסרבטוריונים ברמה א' ו-ב' שלא מקבלים תקציבים עבור מלגות לתלמידים ממשרד החינוך. 33 מתוך 36 קונסרבטוריונים שענו על פנייתנו דיווחו כי הם מעניקים מלגות לתלמידים על בסיס מצבה הכלכלי של משפחתם, 29 קונסרבטוריונים דיווחו כי הם מעניקים מלגות לתלמידים מצטיינים, 13 קונסרבטוריונים דיווחו כי הם מעניקים מלגות מסיבות אחרות בהן: כלים מועדפים, נגינה בכלי שני, 3 אחים במשפחה, השתתפות בהרכבים ובתזמורות, מלגות לתלמידים עולים, מלגות לילדים בסיכון וכד'.³²

הקונסרבטוריונים נבדלים זה מזה במספר מקבלי המלגות ושיעורם מכלל תלמידי הקונסרבטוריון. בעשרה קונסרבטוריונים שענו על פנייתנו בעניין זה פחות מ-10% מן התלמידים קיבלו מלגה, ב-19 נוספים 10% עד 25% מן התלמידים קיבלו מלגה ובארבעה קונסרבטוריונים נוספים יותר מרבע מן התלמידים קיבלו מלגה או הנחה. נציין כי ייתכנו הבדלים באופן שבו הקונסרבטוריונים בחרו להגדיר ולהבחין בין מלגות להנחות לתלמידים. כן יש הבדלים ניכרים בסכומי המלגות, כאשר במרבית הקונסרבטוריונים סכומי המלגות נמוכים יחסית ומכסים 5% עד 30% מעלות שכר הלימודים השנתית בקונסרבטוריון. אולם יש קונסרבטוריונים אחדים שבהם מכסות המלגות 50% עד 100% משכר הלימוד בקונסרבטוריון. ככלל סכומי מלגות ההצטיינות נמוכים מסכומי מלגות הסיוע.³³

5. תלמידים הניגשים לבגרות במוזיקה - רסיטל

תלמידים הלומדים נגינה בשיעורים פרטיים רשאים לגשת בכיתה י"ב לבחינת בגרות במוזיקה רסיטל. תלמידים הניגשים לבחינת הבגרות במוזיקה נדרשים ללמוד נגינה בין ארבע לשמונה שנים לפחות, בהתאם למספר יחידות הלימוד והמחלקות שהם נבחנים בהן. תלמידים הלומדים בקונסרבטוריונים שבפיקוח משרד החינוך יקבלו גם ציון בית-ספרי מטעם הקונסרבטוריון והוא ישוקלל עם ציון הבחינה.

בשלוש השנים האחרונות מספר התלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל ירד במקצת, זאת לאחר עליה משמעותית במספרם בשנים קודמות.³⁴

---

³¹ בצלאל קופרוורטר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

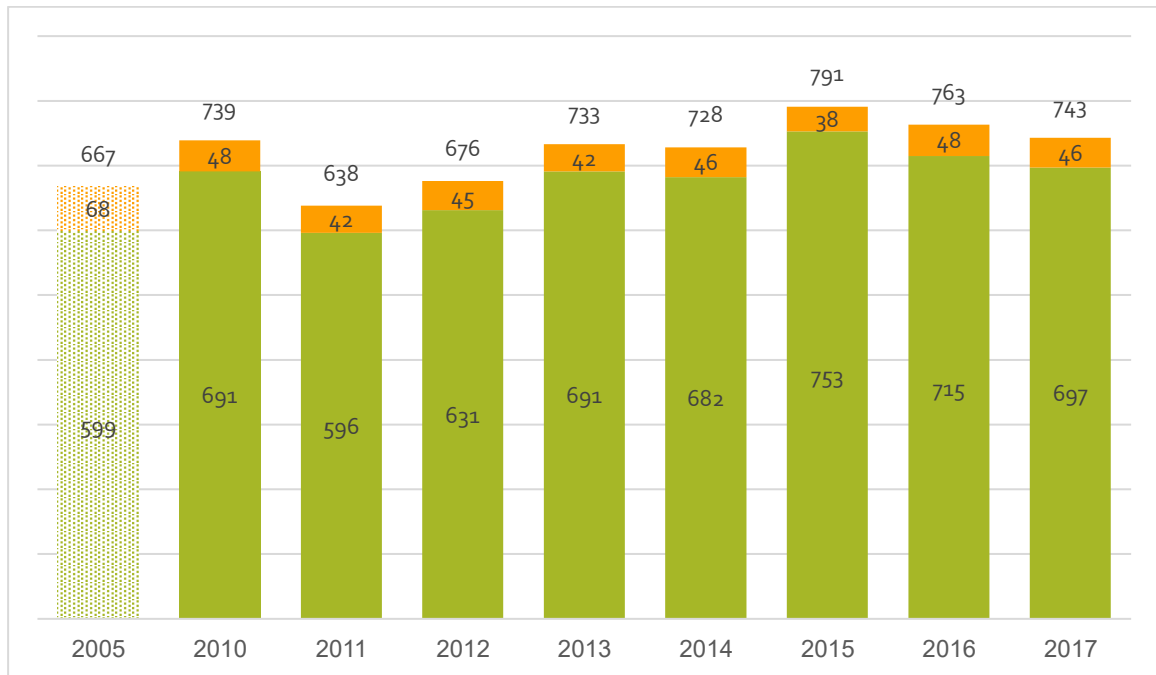
³² מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שאלון לקונסרבטוריונים מוכרים, 23 בינואר 2018.

³³ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, שאלון לקונסרבטוריונים מוכרים, 23 בינואר 2018.

³⁴ נתוני 2005 עד 2014 מתוך: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הקונסרבטוריונים ומקומם בחינוך המוזיקלי במערכת החינוך](#), כתיבה: אתי וייסבלאי, 3 ביולי 2016.

תרשים 7: תלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל, 2005-2017

על פי נתוני משרד החינוך כ-49.3% מן התלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל בשנת 2017 למדו בקונסרבטוריונים מוכרים. נציין כי למרות העלייה במספר הקונסרבטוריונים המוכרים, על פי נתונים שנאספו במסמך קודם, בשנת 2015 56% מן התלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל למדו בקונסרבטוריונים מוכרים. לדברי מפמ"ר מוזיקה במשרד החינוך, בצלאל קופרוורסר, הירידה בחלקם של תלמידי הקונסרבטוריונים המוכרים מן התלמידים שניגשים לבגרות במוזיקה רסיטל נובעת מהידוק הפיקוח ומהעלאת הקריטריונים להגשה לבגרות בקונסרבטוריונים בפיקוח.³⁵

נתונים על היישובים שבהם מתגוררים תלמידים שניגשים לבחינות הבגרות במוזיקה-רסיטל מלמדים כי הערים שבהן המספר הגדול ביותר של תלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במוזיקה – רסיטל הן ברובן ערים גדולות במרכז הארץ. עם זאת גם בערים אלו, מספר התלמידים שניגשים לבגרות במוזיקה-רסיטל קטן יחסית וברוב היישובים ניגשו פחות מ-5 תלמידים לבגרות במוזיקה. נתונים על ערים שבהן המספר הגדול ביותר של תלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל בטבלה להלן:³⁶

³⁵ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, ונועם יעקובי, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 ביולי 2018, שיחת טלפון, 15 ביולי 2018.

³⁶ בצלאל קופרוורסר, מפמ"ר מוזיקה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, מידע ונתונים למרכז המחקר והמידע של הכנסת על פעילות הקונסרבטוריונים, 22 באפריל 2018.

טבלה 14: ערים שבהן המספר הגדול ביותר של תלמידים שניגשו לבגרות במוזיקה רסיטל, 2015-2017

2017	2016	2015	
45	62	57	ירושלים
58	52	52	תל אביב
25	30	37	חיפה
25	22	29	פתח תקווה
18	19	21	רעננה
16	28	19	נתניה
18	11	19	עפולה
13	21	18	כפר סבא
15	23	16	רמת גן
14	17	14	הוד השרון
23	16	13	הרצליה

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

נספח: תקציבי הקונסרבטוריונים המוכרים, 2017

שם קונסרבטוריון	מקורות עצמיים/ רשויות מקומיות	שיעור מתקציב המוסד	השתתפות הורים	שיעור מתקציב המוסד	השתתפות משרד החינוך	שיעור מתקציב המוסד	כלל התקציב
תל-אביב - הישראלי	6,271.0	52%	5,200.0	43%	704.0	6%	12,175.0
פתח תקווה	6,425.1	66%	2,600.0	27%	639.9	7%	9,665.0
רעננה	3,226.9	35%	5,328.8	57%	751.5	8%	9,307.2
באר שבע	4,995.0	65%	2,060.0	27%	628.3	8%	7,683.3
ירושלים- הסדנה	2,265.0	32%	4,210.0	59%	634.6	9%	7,109.6
כפר סבא	1,957.3	30%	3,223.5	50%	1,272.8	20%	6,453.6
אשדוד	1,373.0	21%	4,476.0	70%	565.0	9%	6,414.0
רמת גן	2,846.6	48%	2,907.4	49%	220.0	4%	5,974.0
ירושלים- אקדמיה	760.4	13%	4,380.3	76%	605.9	11%	5,746.6
הרצליה	1,546.0	32%	2,900.0	60%	400.0	8%	4,846.0
נס ציונה	854.6	18%	3,250.0	69%	585.4	12%	4,690.0
רמת השרון	1,839.6	40%	2,350.0	52%	360.4	8%	4,550.0
גבעתיים	1,115.1	26%	2,815.0	65%	399.9	9%	4,330.0
נתניה	1,503.6	36%	2,200.0	53%	446.4	11%	4,150.0
אילת	2,587.4	63%	1,100.0	27%	412.6	10%	4,100.0
עכו	2,018.6	51%	1,225.0	31%	750.0	19%	3,993.6
כרמיאל	1,918.3	48%	1,650.0	41%	418.1	10%	3,986.4
קרית טבעון	709.6	19%	2,600.0	68%	490.4	13%	3,800.0
מעלה אדומים	2,111.7	57%	1,240.0	33%	359.3	10%	3,711.0
הוד השרון	1,018.5	28%	2,316.2	63%	331.5	9%	3,666.2
רחובות	1,278.6	39%	1,650.0	50%	371.4	11%	3,300.0
עפולה	1,492.3	49%	1,200.0	39%	357.7	12%	3,050.0
עמק יזרעאל	853.6	29%	1,800.0	60%	334.4	11%	2,988.0
חולון	1,089.9	39%	1,389.9	50%	310.1	11%	2,789.9
חיפה-רובין	343.8	13%	1,860.0	72%	396.6	15%	2,600.4
זכרון יעקב	492.0	19%	1,814.1	72%	219.8	9%	2,525.9
גליל עליון	893.0	35%	1,345.0	53%	280.0	11%	2,518.0
ראש העין	1,200.0	49%	1,050.0	43%	220.0	9%	2,470.0
מטה יהודה - יד חריף	832.6	35%	1,360.0	56%	220.0	9%	2,412.6
ראשון לציון	1,302.0	56%	860.0	37%	150.0	6%	2,312.0
קרית אונו	610.0	27%	1,435.0	63%	225.0	10%	2,270.0
שוהם	252.3	11%	1,749.0	79%	217.7	10%	2,219.0
קרית ים	1,300.0	62%	500.0	24%	300.0	14%	2,100.0
יבנה	970.0	50%	755.0	39%	220.0	11%	1,945.0
שפרעם	1,336.7	70%	150.0	8%	418.3	22%	1,905.0
טירת הכרמל	701.7	37%	879.5	46%	315.0	17%	1,896.3
קרית מוצקין	678.8	36%	917.0	48%	296.2	16%	1,892.0
חיפה-יובל	434.0	23%	1,221.9	65%	220.0	12%	1,875.9
כפר יונה	557.8	31%	1,000.0	56%	226.4	13%	1,784.2

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

1,740.0	14%	250.0	52%	910.0	33%	580.0	קרית ביאליק
1,700.0	14%	233.5	59%	1,000.0	27%	466.5	חוף הכרמל
1,669.5	13%	219.9	47%	792.0	39%	657.6	עמק המעיינות
1,560.0	11%	177.2	49%	770.0	39%	612.8	כפר ורדים
1,544.0	11%	176.4	40%	622.0	48%	745.6	שער הנגב
1,495.0	16%	240.0	64%	963.0	20%	292.0	מטה אשר
1,465.5	14%	198.4	44%	650.0	42%	617.1	קרית אתא
1,430.9	25%	352.3	43%	610.5	33%	468.0	מעלות תרשיחא
1,400.0	16%	219.9	84%	1,180.0	0%	0.1	מודיעין-מכבים-רעות
1,247.0	15%	185.9	46%	578.0	39%	483.1	עמק הירדן
1,232.0	17%	210.0	54%	660.0	29%	362.0	מרחבים-מבועים
1,161.5	13%	150.0	80%	928.8	7%	82.7	יזרעאל-גלבוע
1,155.0	13%	150.0	51%	585.0	36%	420.0	אור עקיבא
1,110.4	20%	220.0	73%	810.4	7%	80.0	קדומים
1,081.0	14%	150.0	55%	598.8	31%	332.2	משגב
980.0	20%	194.2	55%	540.0	25%	245.8	חבל אשכול
962.2	16%	150.0	74%	710.5	11%	101.7	קדימה-צורן
912.1	24%	220.0	66%	601.6	10%	90.5	ירוחם
900.0	17%	150.0	50%	450.0	33%	300.0	חדרה
900.0	17%	150.0	57%	510.0	27%	240.0	מבואות עירון
850.0	18%	150.0	69%	585.0	14%	115.0	צור הדסה
815.1	18%	150.0	56%	456.7	26%	208.4	יקנעם
794.0	19%	150.0	68%	540.0	13%	104.0	נתיבות
780.0	19%	150.0	32%	250.0	49%	380.0	טבריה
655.0	23%	150.0	53%	350.0	24%	155.0	קלאנסווה
610.0	25%	150.0	44%	268.0	31%	192.0	ירכא
587.7	26%	150.0	33%	196.0	41%	241.7	מרום הגליל
331.5	40%	132.2	55%	181.5	5%	17.8	קרית ארבע
192,274.8	11%	21,454.5	51%	98,266.4	38%	72,553.8	סה"כ

